

GGD Update: Toename van mazelen bij kinderen in Amsterdam en Nederlandse stellingname doxyPEP

In dit bericht:

- Toename van meldingen van mazelen bij kinderen in Amsterdam
 - Nederlandse stellingname doxyPEP, opgesteld door een brede landelijke werkgroep
-

Toename meldingen van mazelen bij kinderen

In de afgelopen week zijn er in Amsterdam drie gevallen van mazelen vastgesteld. Het betreft hier drie ongevaccineerde jonge kinderen van 6 maanden, 5 jaar en 10 jaar oud, die allen in de kerstvakantie vanuit Marokko zijn teruggekeerd naar Nederland. Deze kinderen zijn alle drie in het ziekenhuis opgenomen geweest. Er is geen link tussen deze gevallen en er is tot op heden geen verspreiding vanuit deze gevallen aangetoond. De GGD heeft contactopsporing verricht en maatregelen genomen om verspreiding te voorkomen. Omdat deze gevallen bij huisartsen en huisartsenposten in de wachtkamer hebben gezeten werden ook die contacten geïnventariseerd.

Mogelijk zijn er in de komende tijd meer gevallen van mazelen in Amsterdam, of door import uit het buitenland, of door verspreiding vanuit importgevallen. Graag hiervoor uw aandacht.

Mazelen

Mazelen is een meldingsplichtige ziekte uit de groep B2. Het is één van de meest besmettelijke infectieziekten en wordt veroorzaakt door het morbillivirus. Het virus wordt aërogeen verspreid door hoesten en niezen. Mazelen heeft een bifasisch verloop met koorts, conjunctivitis en verkoudheid gevolgd door een grofvlekkig exantheem, verspreidend van het gelaat naar de extremiteiten. De meest voorkomende complicaties zijn otitis media en ondersteluchtweginfecties.

Verhoogd risico door dalende vaccinatiegraad

Het aantal kinderen dat is gevaccineerd binnen het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) daalt de laatste jaren (RIVM 2022). In Amsterdam is de vaccinatiegraad voor mazelen onder zuigelingen nu rond 80%. Dit leidt tot een verhoogde kans op verspreiding van mazelen. Iedereen die niet beschermd is door vaccinatie of een doorgemaakte mazeleninfectie kan het virus krijgen. Zuigelingen van niet-immune moeders en immungecompromitteerden lopen een verhoogd risico om ernstiger ziek te worden.

Wat te doen bij een vermoeden van mazelen?

Bij een vermoeden van mazelen is het dringende advies om de patiënt niet naar de praktijk te laten komen. [Wanneer iemand toch de praktijk bezoekt: zet de patiënt een FFP2-masker op en plaats de patiënt in een aparte ruimte \(niet in de wachtkamer\)](#). De hulpverlener draagt PBM voor aërogeen overdraagbare aandoeningen (FFP2), en heeft bij voorkeur immuniteit tegen mazelen. Het advies is om cito diagnostiek in te zetten in de vorm van mazelen PCR op keelwab en/of urine. Neem in deze gevallen contact op met uw arts-microbioloog.

Diagnostiek

Het streeklaboratorium van de GGD Amsterdam verricht de mazelen PCR iedere werkdag. Na afname van keelwab (eSwab) en/of urine (2-10 mL in urine container), monster in de koelkast bewaren tot transport naar de GGD. Uitslag is binnen 1-2 werkdagen bekend.

Dit doet de GGD

Bij vermoeden of diagnose van mazelen heeft de GGD de taak om verdere verspreiding in de bevolking te voorkomen.

Bij een positieve mazelendiagnostiek is het daarom verplicht om dit te melden bij de GGD van de woonplaats van de patiënt.

Bij een melding van een patiënt met bevestigde mazelen start de GGD een bron- en contactonderzoek. We onderzoeken waar de patiënt de infectie kan hebben opgelopen. Ook kijken we met wie de patiënt in de besmettelijke periode contact heeft gehad. We gaan de vaccinatiestatus na van al deze contacten, en beschermen ze zo nodig met vaccinaties of immuunglobulinen.

Nederlandse stellingname doxyPEP opgesteld door een brede landelijke werkgroep

Recent heeft een brede landelijke werkgroep de 'Nederlandse stellingname inzake doxyPEP' geformuleerd. (Zie: [Nederlandse stellingname DoxyPEP januari 2025](#))

Het gebruik van doxycycline Post-Expositie-Profylaxe (doxyPEP) kan de kans op sommige seksueel overdraagbare infecties (soi, zoals de meer gangbare term soa in het document genoemd worden), vooral syfilis, sterk verminderen. Dit is aangetoond in groepen waar deze soi relatief meer voorkomen: mannen die seks hebben met mannen (MSM) en transgender personen. DoxyPEP bestaat uit eenmalig 200mg doxycycline, ingenomen binnen 24 tot 72 uur na condoomloze seks.

In sommige landen wordt doxyPEP al ingezet als volksgezondheidsinterventie en voorgeschreven. Er zijn echter potentieel verstrekken nadelen verbonden aan grootschalig doxyPEP gebruik, zowel voor het individu (zoals het effect op de natuurlijke bacteriële flora, i.e. het microbiom), alsook voor de volksgezondheid (een toename van antibioticaresistentie). In Nederland heeft de introductie en informeel gebruik van doxyPEP dan ook vragen opgeworpen over de positie die vanuit de gezondheidszorg zou moeten worden ingenomen.

Belangrijkste punten uit de Nederlandse stellingname

- 1 Afraden doxyPEP: het gebruik van en het voorschrijven van doxyPEP wordt afgeraden vanwege de risico's op antibioticaresistentie en zorgen over onbekende gezondheidseffecten van het middel bij langdurig gebruik.
- 2 Om de risico's van ongebeleid en informeel doxyPEP gebruik te beperken kan eventueel op individuele basis, na uitgebreide counseling, doxyPEP worden voorgeschreven aan mensen die doxyPEP al informeel verkrijgen en ongebeleid gebruiken, en die bovendien een hoger risico hebben op een syfilis infectie.
- 3 Rol van professionals: zorgverleners moeten gebruikers informeren over de juiste indicaties van doxyPEP, mogelijke bijwerkingen en risico's. Het eventueel off-label voorschrijven van doxyPEP (voorschrijven voor een ander doel dan waarvoor het middel voor geregistreerd is) dient zorgvuldig begeleid en gedocumenteerd te worden.
- 4 Onderzoek en monitoring: er is meer onderzoek nodig naar de effectiviteit, populatie-brede impact en risico's van doxyPEP, inclusief de invloed op antibioticaresistentie. Dit omvat ook het onderzoeken van alternatieve preventiestrategieën, zoals vaccinatie.
- 5 Informeren van doelgroepen: heldere informatie over doxyPEP moet beschikbaar zijn en actief worden gepromoot onder zowel zorgverleners als doelgroepen, waarbij specifieke aandacht van belang is voor de mogelijke nadelen van gebruik en de risico's voor de gemeenschap.

De stellingname is een levend document dat zal worden aangepast op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten. De werkgroep zal in 2026 opnieuw bijeenkomen.

De aanbevelingen ten aanzien van doxyPEP in de LCI richtlijnen Gonorrhoe, Chlamydia en Syfilis komen overeen met punt 1 uit de stellingname. Een link naar de Nederlandse stellingname zal binnenkort in deze richtlijnen worden opgenomen.

Intercollegiaal contact

Infectieziektebestrijding:

- Op werkdagen (ma t/m vrij tussen 08:30 – 17:00 uur) kunt u contact opnemen met het team Algemene Infectieziekten: 020-5555 566 (intercollegiaal nummer AIZ).
- Buiten kantoor tijden bij vragen die niet tot de volgende werkdag kunnen wachten, kunt u contact opnemen met de dienstdoende arts infectieziektebestrijding via de meldkamer: 020 555 5555 (7x5).

Streeklaboratorium:

- Op werkdagen tijdens kantooruren is de arts-microbioloog Streeklaboratorium GGD Amsterdam beschikbaar voor intercollegiaal overleg: 020 5555 293 (intercollegiaal nummer Streeklab).
- Op werkdagen na 17.00u, in het weekend of op feestdagen kan voor vragen die niet tot de eerstvolgende werkdag kunnen wachten hetzelfde nummer gebeld worden.

Overige laboratoria

- Bent u aangesloten bij een ander laboratorium dan het Streeklaboratorium Amsterdam, neem dan bij vragen aan de arts-microbioloog contact op met uw eigen laboratorium.

Centrum Seksuele Gezondheid Amsterdam

- Op werkdagen (ma-vrij tussen 9:00-17:00 uur) kunt u contact opnemen met het Centrum Seksuele Gezondheid Amsterdam: 020- 55555 665.

Informatie over mazelen

- [Website GGD Amsterdam voor burgers over mazelen](#)
- [RIVM website Mazelen informatie professionals RIVM](#)
- GGD Zuid-Holland Zuid introduceert een nieuwe gratis e-learning voor huisartsen speciaal gericht op infectieziekten bof, mazelen en rodehond en kinkhoest bij kinderen. De e-learning is door huisartsen in heel Nederland te maken en deelnemers ontvangen voor deelname één accreditatiepunt (ABC-1). [Bof, mazelen, rodehond, kinkhoest bij kinderen - DOC-learning](#)

Deze nieuwsbrief wordt aan huisartsen verspreid via de huisartsenalliantie. Tevens aan huisartsen die aangegeven hebben direct de berichten van de GGD te willen ontvangen. Mocht u op deze verzendlijst willen, stuur dan een mail met uw emailadres onder vermelding van *GGD Update* aan infectieziekten@ggd.amsterdam.nl.

Alle berichten van de GGD voor huisartsen worden ook geplaatst op de website van de GGD: ggd.amsterdam.nl/huisarts